

NOTATKA POKONFERENCYJNA

W dniach 29-30 maja w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej we Wrocławiu odbyła się I Ogólnopolska Konferencja pt. „Rola nauk humanistycznych i społecznych we współczesnej cywilizacji: stan, diagnoza, rozwiązania”. Organizatorem wydarzenia było Porozumienie Doktorantów Nauk Humanistycznych i Społecznych.

W konferencji wzięło udział ponad stu czołowych przedstawicieli świata nauki, doktorantów, studentów oraz zaproszonych gości. Wszystkim Prelegentom jesteśmy wdzięczni za uświetnienie wydarzenia wystąpieniami i oraz za merytoryczną dyskusję w trakcie czterech paneli.

Program konferencji:

Wykład inauguracyjny: Prof. dr hab. Jan Strelau

1. PRZYSZŁOŚĆ NAUK HUMANISTYCZNYCH I SPOŁECZNYCH

Prof. dr hab. Michał Buchowski
Prof. dr hab. Stanisław Filipowicz
Prof. dr hab. Leszek Koczanowicz
Prof. dr hab. Ryszard Nycz
Ks. prof. dr hab. Andrzej Szostek
Mgr Jakub Kuś

2. NAUKI HUMANISTYCZNE I SPOŁECZNE W MODELU SZKOLNICTWA WYŻSZEGO W POLSCE

Dr Dominik Antonowicz
Prof. UWr dr hab. Marcin Cieński
Prof. dr hab. Adam Grobler
Prof. dr hab. Marek Wilczyński
Mgr Krystyna Heland-Kurzak
Mgr Agnieszka Zawadzka
Mgr Przemysław Fordymacki

3. EWALUACJA, PARAMETRYZACJA I FINANSOWANIE HUMANISTYKI I NAUK SPOŁECZNYCH: RÓŻNE MODELE

Prof. dr hab. Jerzy Brzeziński
Prof. UKSW dr hab. Jan Ciecuch
Dr Emanuel Kulczycki
Prof. dr hab. Bogusław Śliwerski
Prof. dr hab. Barbara Tuchańska
Dr Krystian Szadkowski
Mgr Joanna Hetnarowicz

4. NAUKI HUMANISTYCZNE I SPOŁECZNE JAKO KLUCZOWY CZYNNIK W ROZWOJU CYWILIZACJI

Prof. dr hab. Paweł Boski
Prof. dr hab. Maciej Dymkowski
Prof. dr hab. Andrzej Rychard
Ks. prof. dr hab. Tomasz Stępień
Mgr Małgorzata Marciniak

Wykład na zakończenie konferencji: Piotr Voelkel

Konferencja była okazją do zaprezentowania wstępnych wyników badania diagnozującego stan studiów doktoranckich oraz identyfikującego aktualne problemy dotyczące doktorantów nauk humanistycznych i społecznych. Badanie prowadzone było na sześciu uczelniach w Polsce: Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, Szkole Wyższej Psychologii Społecznej, Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza, Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Uniwersytecie Wrocławskim, Uniwersytecie Opolskim. Badanie miało na celu diagnozę sytuacji doktorantów w następujących obszarach: aktywność dydaktyczna, naukowa i organizacyjna doktorantów; współpraca z promotorem; relacje ze środowiskiem uczelni; wsparcie finansowe uczelni, a także przypadki zetknięcia się doktorantów z niewłaściwymi praktykami naukowymi lub nadużyciami w relacjach w środowisku uczelni. Jak wynika ze wstępnych analiz, głównymi motywatorami podjęcia studiów doktoranckich są kwestie samorealizacji i chęć poświęcenia się w przyszłości pracy naukowej. Aktywność naukowa doktorantów najczęściej sprowadza się do publikowania artykułów w czasopismach niepuktowanych oraz rozdziałów w monografiach polskojęzycznych. Badanie wykazało również, iż około 20% populacji doktorantów składa wnioski grantowe do NCN, otrzymuje je natomiast tylko niecałe 5%. Sytuacja wygląda trochę lepiej przy wewnętrznych grantach, gdzie otrzymuje je około 35% doktorantów. W relacjach z promotorem większość doktorantów uzyskuje podstawowe wsparcie w zakresie realizacji pracy doktorskiej, natomiast znacznie mniejsza liczba doktorantów angażowana jest do współpracy w projektach badawczych oraz publikacjach naukowych. Innym obszarem badawczym była kwestia niewłaściwych praktyk naukowych, do których należą w ocenie doktorantów: plagiat, guest authorship i ghostwriting, oszustwa i nadużycia doktorantów przy ubieganiu się o stypendia (wystawianie fałszywych zaświadczeń i dublowanie dorobku naukowego). Ostatnim obszarem badawczym są nadużycia w relacjach ze środowiskiem uczelni, w ocenach doktorantów jest to mobbing (10%) i molestowanie (1,7%).

Dwa dni konferencji zaowocowały pełną inspiracją dyskusją nad kondycją nauk humanistycznych i społecznych, wyrażającą różne opinie wśród środowiska naukowego.

Podczas pierwszego dnia konferencji uczestnicy zaproszeni byli do panelu poświęconego przyszłości nauk humanistycznych i społecznych oraz do przyjrzenia się modelowi szkolnictwa wyższego w Polsce w obu obszarach. Zagadnieniem, które staje się wyzwaniem dla humanistów jest deficyt zaufania społecznego. Pojawiały się postulaty nowej formy definiowania swojej tożsamości, jest to związane bardzo mocno z tym, że przestajemy sobie ufać—Ważny głos w dyskusji przyznano dialogowi zmierzającemu do wzajemnego zrozumienia humanistyki z wciąż rozwijającym się Internetem. W drugim panelu prelegenci podjęli temat kariery naukowej, która w głównej mierze w Polsce ma dwojaki charakter: kamieni milowych w celu uzyskiwania stopni naukowych oraz samoewaluacji z nastawieniem na prowadzenie badań. W oczach badaczy sukces w nauce postrzegany jest jako uzyskiwanie stopni naukowych lub uzyskiwanie grantów. W dyskusji poruszona została kwestia kryzysu wizerunku humanistyki generowana często przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Drugi dzień konferencji rozpoczął się panelem dotyczącym ewaluacji, parametryzacji i finansowania humanistyki i nauk społecznych, a zakończył panelem poświęconym roli tych nauk w rozwoju współczesnej cywilizacji. W wystąpieniach postulowano przywrócenie odpowiednich proporcji ocen peer review i parametrycznej. Postulowano wykorzystanie wskaźników bibliometrycznych w ocenie nauki, traktując je jako narzędzie, a nie receptę. Wyróżniono cztery typy postaw badaczy wobec nauki: odkrywców niekomunikujących

swoich badań, odkrywców komunikujących badania, nie odkrywców komunikujących badania oraz nie odkrywców niekomunikujących badań. Dwa ostatnie typy badaczy stanowią zagrożenie dla polskiej nauki. Kolejną propozycją była ocena dyscypliny, a nie jednostki organizacyjnej uczelni, gdyż ta jest sama w sobie jest podzielona pomiędzy obszarami w naukach humanistycznych. Poruszono również temat peryferyjności polskiej nauki, wynikającej z faktu badawczej nieproduktywności. Ostatnia sesja oscylowała wokół pytania: czy nauki humanistyczne i społeczne stanowią kluczowy czynnik w rozwoju cywilizacji. Oba obszary są ważne w rozwoju cywilizacji, jak przyznał pierwszy prelegent, ale nie kluczowe. Pytanie dotyczy również sposobu rozumienia cywilizacji, jak przyznał jeden z panelistów. Cywilizacja rozumiana jako kultura, pozwala nam sytuować humanistykę jako kluczowy czynnik w jej rozwoju, sytuacja wygląda jednak inaczej, kiedy cywilizację rozumiemy w kontekście uprzemysłowienia i rozwoju technologicznie.

Elementem łączącym wszystkie stanowiska była troska o dobro polskiej nauki, wyrażająca się w coraz szerszej debacie na temat interdyscyplinarności.

Konferencja spotkała się z żywą reakcją środowisk naukowych, które wyrażają Porozumieniu Doktorantów Nauk Humanistycznych i Społecznych swoje podziękowania za znaczący wkład w rozwój humanistyki i nauk społecznych.

Krystyna Heland-Kurzak

Komitet organizacyjny konferencji